

Når det ikke er nok at have hænderne skruet ordentligt på

Kursus til undervisere i erhvervsskolesektoren

Gode læsefærdigheder er fundamentale for at tilegne sig ny faglig viden. Derfor skal læsning rykke ind som en naturlig og nødvendig del af de enkelte fag.

Det kræver, at faglærerne ved, hvordan man læser fagets sprog, og hvordan læsning kan integreres i den faglige undervisning. Og det kræver, at faglærerne ved noget om udvikling af ordforråd, om læsevanskeligheder og om kompenserende hjælpemidler til elever med læsevanskeligheder.

På dette kursus får deltagerne en sådan viden, samt mulighed for at udvikle egne idéer og handleplaner, som de kan bruge i deres daglige praksis på erhvervsskolerne.

Kurset består af to selvstændige moduler. I foråret 2010 udbyder de lokale professionshøjskoler modul 3, der samler op på de erfaringer, som deltagerne har gjort sig med arbejdet med læsning i fagene. Her vil deltagerne også blive præsenteret for nyt inspirerende stof, så arbejdet med sprog og læsning i fagene fortsat kan udfordres og udvikles.

Modul 1: Hvorfor er læsning en opgave for fagene?

Tirsdag d. 27. oktober – torsdag d. 29. oktober 2009

Modul 2: Læsevanskeligheder og faglig læsning

Tirsdag d. 1. december – torsdag d. 4. december 2009

Modul 3: Det fortsatte arbejde med læsning i fagene

Udbydes af de lokale professionshøjskoler i foråret 2010.

Praktiske oplysninger

Kursussted:	Liselund Kursuscenter, Slotsalleen 44, 4200 Slagelse, Tlf. 5852 3120
Kursusleder:	Klara Korsgaard, Nationalt Videncenter for Læsning, klk@ucc.dk
Pris:	Hvert modul koster 3.800 kr. uden overnatning 4.500 kr. med overnatning Ved tilmelding til begge moduler ydes rabat på 600 kr.
Tilmeldingsfrist:	Modul 1: 25. august 2009 på www.videnomlaesning.dk Modul 2: 25. september 2009 på www.videnomlaesning.dk

Program modul 1

Hvorfor er læsning en opgave for fagene?

Tirsdag d. 27. oktober

- Kl. 11-12 Ankomst og indkvartering
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 13-17 **Grundlæggende om læsning**
v. Trine Nobelius, Professionshøjskolen UCC
Hvad en faglærer bør vide om læsning.
- kl. 18 Middag
- kl. 19-21 **Workshop: Når det ikke er nok at have hænderne skruet ordentligt på.**
v. Trine Nobelius, Professionshøjskolen UCC
Oplever dine elever problemer med at læse fagets tekster? Udveksling af erfaringer.

Onsdag d. 28. oktober

- Kl. 8-9 Morgenmad
- Kl. 9-12 **Sprogforståelse i læsning med særligt fokus på ordforråd**
v. Trine Nobelius, Professionshøjskolen UCC
At forstå fagets tekster og lærerens gennemgang af det faglige stof trækker på mange delfærdigheder hos eleven. Genrekendskab, metakognition, baggrundsviden, evne til at danne logiske følgeslutninger, evne til at danne indre billeder og ikke mindst elevens ordkendskab er af betydning for den samlede forståelse. Jeg vil give ideer til, hvordan læreren kan aktivere og arbejde med de mange delfærdigheder både før, under og efter læsning.
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 14-17 **Hvorfor er læsning en opgave for fagene?**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning
At kunne et fag er *både* at beherske de faglige termer *og* at kunne læse og forstå den særlige måde som fagene bruger sproget på. At lære et fag er at lære et sprog, at lære gennem sprog og at lære om sprog – i alle fag. Derfor er læsefærdigheder noget, der hele tiden skal udvikles, også i fagene. Men hvordan kan læsning integreres i fagene, så det ikke bliver en klods om benet, men et positivt bidrag til elevernes faglige udvikling?
- Kl. 18 Middag
- Kl. 19-21 **Workshop: Møde med fagenes tekster**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning
At lære et fag er også at kunne knække dets fagsprogskode. Se på fagets tekster med sprog- og læsebriller på!

Torsdag d. 29. oktober

- Kl. 8-9 Morgenmad
- Kl. 9-12 **Læsning og faglighed**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning
Hvordan kan vi hjælpe eleverne med at udvikle deres sprog og forstå fagteksterne? Ud fra konkrete eksempler demonstrerer jeg principperne i en sprogbaseret læsepædagogik.
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 13-15 **Workshop: Læseudviklende undervisning**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning
Planlægning af læseudviklende undervisningsforløb til gennemførelse i egen praksis.
- Kl. 15 Kaffe og afrejse

Program modul 2 Læsevanskeligheder og faglig læsning

Tirsdag d. 1. december

- Kl. 11-12 Ankomst og indkvartering
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 13-17 **Læsevanskeligheder**
v. Trine Nobelius, Professionshøjskolen UCC
Forskellige former for læsevanskeligheder.
Hvad har elever med læsevanskeligheder svært ved? Hvad kan du gøre for at mindske elevens oplevelse af vanskeligheder?
- Kl. 18 Middag
- Kl. 19-21 **Fremlæggelse og diskussion af arbejde med egne fagtekster**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning
De deltagere, der har afprøvet læseudviklende undervisning i deres egen praksis, fremlægger deres forløb til inspiration og diskussion for deltagerne i modul 2.

Onsdag d. 2. december

- Kl. 8-9 Morgenmad
- Kl. 9 **Kompenserende hjælpemidler til læsning og skrivning**
v. Marie Wolter Bertelsen, Roskilde VUC
SPS bevilliger computere med støtteprogrammer til ordblinde elever på erhvervsskoler. Hvad kan programmerne, hvad kræves det for at få dem til at blive en støtte for eleven, og hvad skal lærere tænke på, når de har en elev med disse programmer i undervisningen? Demonstration af programmerne og diskussion af deres anvendelighed samt gode råd til implementering af dem i den daglige undervisning.
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 14-17 **Læsevejlederfunktionen**
v. Mads Vesterager Madsen, Læsevejleder, Århus Købmandsskole
Læsevejledning i praksis: På de fleste EUD-skoler er læsevejledningen en helt ny funktion. Hvordan griber vi det an? Hvad er muligt, og hvordan prioriterer vi indsatsen? Et kig ind i fagundervisningen. Organisering af læseindsatsen på skolen. Praktiske eksempler på, hvad vi gør lige nu.
- Kl. 18 Middag
- Kl. 19-21 **Workshop: Ideer til praksis**

Torsdag d. 3. december

- Kl. 8-9 Morgenmad
- Kl. 9 **Tosprogede elever i erhvervsskolerne**
v. Iben Svensson, UC2, Professionshøjskolen UCC
Oplægget sætter fokus på, hvordan opdeling af tekstarbejdet i faser samt arbejde med teksters og elevers forforståelser kan give tosprogede elever bedre muligheder for at få udbytte af undervisningen.
- Kl. 12 Frokost
- Kl. 13-15 **Handleplaner for læsning i alle fag**
v. Ruth Mulvad, Nationalt Videncenter for Læsning og Trine Nobelius, Professionshøjskolen UCC
Deltagerne udarbejder deres egne handleplaner for det kommende arbejde med læsning i deres fag. Modul 3 vil tage udgangspunkt i dette arbejde.
- Kl. 15 Kaffe og afrejse. *Ret til ændringer forbeholdes*